

Lokalna samouprava

Objavljeno kao dodatak
nedeljnika **VREME** br. 853
od 10. maja 2007.

www.la21serbia.org

MESEČNIK STALNE KONFERENCIJE GRADOVA I OPŠTINA

BROJ 21

MAJ 2007.

od pilot opština i strategija do zajedničke akcije”
Beograd, 17-18. april 2007.
Third Conference
“Local Sustainability -
From Pilots and Strategies to Joint Action”

U ovom broju govore:

**Damjan
Jovanović**

**Opština
Prokuplje**

**Cecilija
Dujin**

**Opština
Novi Bečej**

**Zoran
Subotički**

**Opština
Bečej**

TEMA BROJA: LOKALNI ODRŽIVI RAZVOJ – KAKVU SRBIJU ŽELIMO

- 4 **TEMA BROJA:**
LOKALNA ODRŽIVOST
KAKVU SRBIJU ŽELIMO
- 5 **OPŠTINA NOVI BEČEJ**
KARIKE U LANCU RAZVOJA
- 6 **INTERVJU**
JOVAN PROTIĆ, MENADŽER
NACIONALNE STRATEGIJE
ODRŽIVOG RAZVOJA
- 7 **UN HABITAT**
MAGNETI NADE
ZA IZBEGLE I RASELJENE
- 8 **EU STRANE**
POLITIKE EVROPSKE UNIJE
- 10 **SEVIJA**
V EVROPSKA KONFERENCIJA
ODRŽIVIH GRADOVA
- 10 **ODBORI SKGO**
STANDARDIZACIJA I
TRANSFORMACIJA JKP-A
- 11 **FORUM**
FINANSIRANJE IZGRADNJE GRA-
ĐEVINSKOG ZEMLJIŠTA
- 12 **BIZNIS INKUBATORI**
EPICENTAR ZNANJA
- 12 **OPŠTINA I JAVNOST**
ŠTA IMA U TOJ INĐIJI!?
- 13 **KA EVROPI**
SRBIJA PREDSEDAVA
SAVETU EVROPE
- 14 **EU FONDOVI**
U SUSRET IPA FONDOVIMA
- 16 **OPŠTINSKI ŽIVOT**

OKRUGLI STOLOVI

**Transferi i novi
finansijski aranžmani**

Održani okrugli stolovi o finansiranju prenosa nadležnosti na lokalnu samoupravu u oblasti primarne zdravstvene zaštite, socijalne zaštite i obrazovanja

U okviru zajedničke inicijative Evropske agencije za rekonstrukciju i Saveta Evrope “**Jačanje lokalne samouprave u Srbiji**” – projekat “Jačanje institucionalnog okvira za lokalnu samoupravu”, a u organizaciji Saveta Evrope i SKGO-a, u prostorijama SKGO-a održana su tri okrugla stola. Tema prvog okruglog stola bila je finansiranje prenosa nadležnosti na lokalnu samoupravu u oblasti primarne zdravstvene zaštite; učesnici drugog stola bavili su se finansiranjem prenosa nadležnosti na lokalnu samoupravu u oblasti socijalne zaštite, dok je tema trećeg stola bila razvoj različitih pristupa politici prenosa nadležnosti lokalnoj samoupravi u oblasti obrazovanja.

Kreiranje strategije SKGO

Stalna konferencija gradova i opština je u procesu revidiranja postojećeg Strateškog plana i kreiranja novih strateških dokumenata (Strategija komunikacija). U toku je predstavljanje nacrti oba dokumenta na regionalnim sastancima sa predstavnicima opština širom Srbije. Ukupno je održano osam sastanaka: u Sremskoj Mitrovici, Kruševcu, Boru, Vršcu, Somboru, Valjevu, Prijepolju i Niškoj Banji, na kojima je učestvovalo preko 160 predstavnika iz preko 100 gradova i opština u Srbiji. Sastanak na kojem će strategije biti predstavljene beogradskim opštinama, biće održan u narednom periodu u Beogradu.

Sve sugestije povodom strateških dokumenata koje su predstavnici opština predložili na skupovima biće inkorporirane u pomenuta dokumenta.

Podsećamo vas da nacrti oba dokumenta možete preuzeti i sa sajta SKGO-a www.skgo.org i poslati nam svoje sugestije i predloge na i-mejl adresu: secretariat@skgo.org ili na faks broj 011/3221-215.

Okrugli stolovi su imali dva osnovna cilja: utvrđivanje uticaja transfera u određenoj oblasti kroz diskusiju i dogovor o narednim koracima koje treba preduzeti u vezi sa sprovođenjem osnovnog istraživanja i predlaganjem novih finansijskih aranžmana.

Pored toga, učesnici okruglog stola imali su priliku da razmatraju mogućnost osnivanja ekspertske radne grupe koje će raditi na razvoju novih finansijskih aranžmana za prenos nadležnosti na lokalnu vlast u pomenutim oblastima.

Na okruglim stolovima su učestvovali svi ključni akteri u relevantnim oblastima – predstavnici Ministarstva zdravlja, Ministarstva rada, zapošljavanja i socijalne politike, Ministarstva prosvete i sporta, Ministarstva finansija, Ministarstva za državnu upravu i lokalnu samoupravu, drugih državnih institucija, opština i gradova, SKGO-a, EAR-a, Saveta Evrope, Svetske banke, CIDA, kao i mnogobrojni domaći stručnjaci i stručnjaci Saveta Evrope.

Učesnici sva tri okrugla stola su se saglasili da je Zakon o finansiranju lokalne samouprave odgovarajući osnov za dalju fiskalnu decentralizaciju i dizajniranje specifičnih finansijskih aranžmana za podršku prenosa novih nadležnosti na lokalnu samoupravu.

Takođe, učesnici su se saglasili da je neophodno osnovati tri ekspertske radne grupe (jedna radna grupa po sektoru) koje će voditi proces razvoja novih finansijskih aranžmana za prenos sektorskih nadležnosti. Svaku ekspertsku radnu grupu činiće predstavnici relevantnog sektorskog ministarstva, Ministarstva finansija, Ministarstva za državnu upravu i lokalnu samoupravu, lokalnih vlasti, lokalni eksperti, predstavnici SKGO-a i eksperti Saveta Evrope.

Trenutno je u toku priprema opisa poslova za članove radnih grupa, a prvi organizacioni sastanci planirani su za početak maja. Odmah po osnivanju radnih grupa započeće se sa izradom istraživanja u oblastima primarne zdravstvene zaštite, socijalne zaštite i obrazovanja. Rezultate istraživanja koristiće članovi radnih grupa u svom radu na dizajniranju novih finansijskih aranžmana. ×

Aleksandra Milić

Savetnica za institucionalni okvir

Mesečnik “Lokalna samouprava” je izdanje Stalne konferencije gradova i opština i redovan je dodatak nedeljnika “Vreme”. Ovaj dokument izrađen je uz finansijsku pomoć Evropske unije/EAR – Programa podrške opštinama Istočne Srbije, SIDA – Švedske agencije za međunarodni razvoj, UNDP/CFB – Programa za razvoj Ujedinjenih nacija/Jačanje kapaciteta Stalne konferencije gradova i opština i GTZ – Nemačke organizacije za tehničku saradnju. Za stavove izražene u ovom časopisu jedino je odgovorna Stalna konferencija gradova i opština i oni ni u kom slučaju ne odražavaju stavove EU, EAR, SIDA, UNDP/CFB niti GTZ.

STALNA KONFERENCIJA GRADOVA I OPŠTINA, Makedonska 22, Beograd, tel/fax: 011/3223-446, e-mail: secretariat@skgo.org, <http://www.skgo.org>
Uređuju: Vladimir Jovanović i Biljana Vasić, Fotografije: Aleksandar Anđić i SKGO, Grafička postavka: Vreme, Štampa: Rotografika, Subotica

O regulativi civilne zaštite

Podsetimo se proleća 2006. godine koje su obeležili rekordno visoki vodostaji najvećih reka i brojna klizišta koja su se aktivirala u čak 87 gradova i opština – raspoloživi resursi Srbije su znatni, ali ukupan sistem zaštite i spasavanja je dezintegrisan

Piše:
ĐORĐE STANIČIĆ,
generalni
sekretar SKGO

Ukupan sistem civilne zaštite suočen je sa potrebom sveobuhvatnog zakonskog regulisanja i primene racionalnih modela organizovanja i upravljanja. Civilna zaštita Srbije nalazi se pred značajnom prekretnicom, odnosno očekuje se da će buduća zakonska rešenja zaustaviti dalju eroziju ove državne funkcije i omogućiti premošćavanje gotovo dvodecenijskog diskontinuiteta u njenom razvoju.

Podsetimo se proleća 2006. godine koje su obeležili rekordno visoki vodostaji najvećih reka i brojna klizišta koja su se aktivirala u čak 87 gradova i opština. Aktivirani su mnogobrojni štabovi civilne zaštite u gradovima i opštinama, kao i pokrajinski štab u Vojvodini, dok su se gradonačelnici i predsednici opština prihvatili posla i funkcije komandanata i članova štabova civilne zaštite. Neobučeni i pritisnuti problemom, lokalni zvaničnici su angažovali sve raspoložive kapacitete javnih, javno komunalnih preduzeća, Vojsku Srbije, policiju i građane. Postojeći nasipi su ojačani, ali klizišta nije bilo moguće zaustaviti, a njihova razorna moć je unesrećila veliki broj građana koji su ostali bez svojih kuća.

Sve ovo dalo nam je razlog da analiziramo postojeći sistem zaštite i spasavanja ljudi i materijalnih dobara u Srbiji. Višegodišnji naponi zaposlenih u Upravi za odbranu Ministarstva odbrane Republike Srbije da se ova oblast pravno uredi i da se prevaziđeni propisi zamene novim i adekvatnim, postali su razumljivi i opravdani široj javnosti. Na lokalnom nivou građani krajnje opravdano očekuju organizovan, stručan, efikasan i efektivan odgovor sistema zaštite i spasavanja u odnosu na opasnosti kojima su izloženi.

Organizovanje civilne zaštite u Srbiji postoji već punih pet decenija, u različitim formama. Već sredinom osamdesetih godina prošlog veka bilo je neophodno izvršiti ozbiljnu rekonstrukciju u ovoj oblasti. Tadašnji solidan potencijal nije iskorišćen za primereno uobličjenje, načinjen je diskontinuitet i propuštena je prilika koja se ponovo ukazuje tek sada. Raspoloživi resursi Srbije su znatni, ali ukupan sistem zaštite i spasavanja je dezintegrisan. Parcijalni elementi sistema funkcionišu unutar nekoliko ministarstava bez neophodno snažne koordinacije, a civilna zaštita ne obezbeđuje potreban nivo zaštite stanovništva, materijalnih dobara i životne sredine.

Civilna zaštita je univerzalno kodifikovana državna funkcija, ima civilnu prirodu i izvršava se pretežno lokalno. Cilj je zaštita ljudi i materijalnih dobara u svim uslovima, a osnovni postulati su: koncentracija srodnih poslova i službi, precizna podela nadležnosti i specijalizacija, ekonomično i racionalno korišćenje raspoloživih resursa, jedinstveno rukovođenje. Revitalizacija ovog

sistema podrazumeva postupanje u skladu sa preporukama Međunarodne organizacije civilne zaštite i treba da se odvija u nekoliko neodložnih koraka.

Normativno uređenje ove oblasti kroz Zakon o civilnoj zaštiti treba pravno da kodifikuje pojmove, mesto i ulogu u organizaciji državne uprave, strukturu sistema, prava i obaveze učesnika u zaštiti i spasavanju, uključujući i građane, kao i sankcije za neizvršavanje obaveza. Time bi se postigao pravni okvir i osnov jedinstvenog, operativnog i efikasnog sistema zaštite i spasavanja sa jasno utvrđenim obavezama, nadležnostima i procedurama.

Neophodno je da Vlada preuzme neposrednu nadležnost nad organizovanjem i pripremanjem civilne zaštite, kao i nad njenom upotrebom, odnosno rukovođenjem u kriznim situacijama. Deo nadležnosti koji omogućava brzinu reagovanja i efikasnog odgovora na elementarne nepogode Vlada bi trebalo da prenese na lokalne samouprave.

Imperativ je da menadžment u organizaciji civilne zaštite, pripremanje ukupnog sistema zaštite i spasavanja, upravni nadzor, kao i međunarodnu saradnju ubuduće ostvaruje samostalan organ uprave vezan neposredno za Vladu. Samostalan organ u organu – Uprava za vanredne situacije u Ministarstvu odbrane – mogao bi da bude samo put do navedenog cilja.

Kriznim situacijama trebalo bi da upravlja Štab civilne zaštite kao stalni operativno-stručni organ Vlade. Stalnost ovog organa omogućio bi trenutni odgovor države, a njegov sastav i nadležnosti obezbedili bi multifunkcionalnost i potreban nivo reprezentativnosti. Usko specijalizovane jedinice bile bi formirane u skladu sa analizom rizika i procenom ugroženosti, dakle u skladu sa potrebama. Zaštitu i spasavanje obavljali bi preduzeća, organizacije i službe čiji je to osnovni posao, specijalizovane jedinice i interventne snage civilne zaštite, kao i građani u okviru lične i uzajamne zaštite.

Prvi odgovor i mobilnost u slučaju potrebe obezbedili bi operativne snage na nivou lokalnih samouprava, dok bi u složenijim situacijama intervenisale operativne državne snage. U ovom trenutku potrebno je donošenje zakona o civilnoj zaštiti, jer to je prvi korak ka stvaranju efikasnog sistema zaštite i spasavanja. To bi nam dalo šansu da sledećeg proleća na ovom mestu u bezbednijoj Srbiji pišemo o rezultatima njegovog sprovođenja u praksi. ×

Redakcija mesečnika "Lokalna samouprava", koji izlazi svakog prvog četvrtka u mesecu, poziva svoje čitaoce da aktivno učestvuju u kreiranju sadržaja mesečnika posvećenog aktivnostima u opštinama i gradovima u našoj zemlji (ili u regionu) i problemima koji su značajni za unapređenje lokalne samouprave u Srbiji. E-mail adrese na koje možete da nam pišete: secretariat@skgo.org, ili posta@vreme.com, sa naznakom – za časopis "Lokalna samouprava".

Kakvu Srbiju želimo

“Čak su i opozicione stranke shvatile značaj strateškog pristupa rešavanju problema i bez obzira na to ko bude na vlasti nakon sledećih izbora, imaće obavezu da sprovodi Strategiju lokalnog održivog razvoja za koju su sami glasali”, kaže Damjan Jovanović, poverenik za LOR u Opštini Prokuplje

Treća konferencija o lokalnom održivom razvoju u Srbiji pod nazivom “Lokalna održivost – od pilot-opština i strategija do zajedničke akcije”, održana je 17. i 18. aprila 2007. godine u Hotelu M u Beogradu. Skup je organizovala Stalna konferencija gradova i opština (SKGO) u saradnji sa Asocijacijom lokalnih i regionalnih vlasti Norveške (KS), kao jednu od završnih aktivnosti Programa za zaštitu životne sredine i održivi razvoj u gradovima i opštinama Srbije (Program).

Pripremni dan Konferencije održan je 17. aprila, kada su predstavnici mreže “Koalicija LA21” kroz rad tri tematska okruga došli do zaključaka i preporuka o implementaciji programa koji će biti izvršeni u “Završni izveštaj Programa”. Izveštaj sa kompletnim iskustvima tri godine implementacije Programa biće dostavljen svim opštinama kako bi se proces lokalnog održivog razvoja što bolje i kvalitetnije sproveo u opštinama koje tek treba da započnu ovaj proces.

ZAKRUŽIVANJE TROGODIŠNJEG PROGRAMA: Dan kasnije, održan je glavni događaj Konferencije na kojem je učestvovalo oko 100 predstavnika opština, centralnih vlasti, partnera iz Norveške, Ambasade Kraljevine Norveške, međunarodnih organizacija, nevla-

dinog sektora i medija. Konferenciju je otvorio Đorđe Staničić, generalni sekretar SKGO-a, i tom prilikom posebno pozdravio partnere sa kojima je SKGO imao uspešnu saradnju tokom realizacije projekta. Učesnicima se u ime Ministarstva nauke i zaštite životne sredine obratio Miroslav Nikčević, direktor Uprave za zaštitu životne sredine Republike Srbije, a u ime Ambasade Kraljevine Norveške prisutne je pozdravio Simen Braen, prvi sekretar Ambasade, ukazavši na aspekte saradnje Norveške i Srbije i donatorske pomoći koje ova skandinavski zemlja pruža lokalnim zajednicama u Srbiji.

Jedna od tema na konferenciji bila je i usvajanje Nacionalne strategije održivog razvoja, o čemu je govorio Jovan Protić, menadžer Projekta za izradu strategije (vidi stranu 6). On je govorio o nacionalnoj strategiji održivog razvoja kao sredstvu aktivne podrške lokalnim vlastima, naglašavajući da je prvi dodir sa strategijom imao pre dve godine na prvoj konferenciji o lokalnom održivom razvoju SKGO-a.

Projektni tim predstavio je tok ciklusa implementacije Programa, od njegovih ranih faza u kojima se izradivala “Strategija lokalnog održivog razvoja”, usvojena u maju 2005.

“Napravili smo presek stanja svih studenata od Budumpešte do Kragujevca – ko šta studira, koji im je prosek – i iz toga se izrodila ideja o nastanku Kancelarije za mlade”

– ZORAN SUBOTIČKI,
OPŠTINA BEČEJ

godine na Prvoj nacionalnoj konferenciji o lokalnom održivom razvoju, pa sve do izrade i usvajanja pojedinačnih strategija održivog razvoja u sedam pilot-opština: Bečej, Varvarin, Koceljeva, Paraćin, Prokuplje, Smederevska Palanka, Sombor, Pančevo, Ada i Prijepolje.

Aleksandra Jović, menadžerka Tima za implementaciju Strategije za smanjenje siromaštva u Vladi Republike Srbije, kao predstavnik centralnih vlasti, dovela je u vezu aktivnosti u sprovođenju Strategije sa Lokalnom agendom 21 i održivim razvojem, dok je Jovan Slavković, predsednik opštine Sombor, kao predstavnik lokalnih vlasti, govorio o izazovima sa kojima se lokalna zajednica susreće u izradi Strategije lokalnog održivog razvoja, kao i iskustvima Sombora u dobijanju sredstava za konkretne projekte. Prema njegovim rečima, očekivani rezultati u implementaciji strategije su rešavanje problema nezaposlenosti, povećanje nivoa investicija, efikasnost rada lokalne samouprave i službe za zaštitu životne sredine, uvođenje GIS-a u opštinu, pristup fondovima EU-a itd.

Ojsten Haugen, direktor za međunarodnu saradnju u KS-u, istakao je da Konferencija ne predstavlja samo zaokruživanje trogodišnjeg Programa koji je imao velikog odjeka u gradovima i opštinama Srbije, već i početak nastavka novog vida saradnje za koju je Vlada Norveške potvrdila određena sredstva.

INFRASTRUKTURA PRE SVEGA: U razgovoru sa Damjanom Jovanovićem, stručnim saradnikom Opštine Prokuplje, saznali smo da je ova opština od samog početka, nakon sprovedenog tendera, uključena u projekat SKGO-a. S ponosom kaže da je Opština Prokuplje izabrana između 137 opština koje su se prijavile. “Imali smo veliku sreću i pomoć SKGO-a u izradi metodologije i vođenju procesa, jer nije lako sagledati stanje u opštini na pravi način i odrediti probleme.” Prema njegovim rečima, strategija Opštine Prokuplje za period 2007–2017. usvojena je jednoglasno u martu 2007. i nakon sprovođenja akcionih planova, projektovana vizija Prokuplja trebalo bi da bude realnost. “Čak su i opozicione stranke shvatile značaj strateškog pristupa rešavanju problema i bez obzira na to ko bude na vlasti nakon sledećih izbora, imaće obavezu da sprovodi Strategiju održivog razvoja za koju su sami glasali. Formiran je forum od 30 ravnomerno zastupljenih građana Prokuplja (civilni i nevladin sektori) i šest radnih grupa: za ekonomski razvoj, smanjenje siromaštva, društvene delatnosti, infrastrukturu, urbanizam i zaštitu životne sredine.”

Damjan Jovanović kaže da je infrastruktura

Karike u lancu razvoja

Prvi put je prepoznato koliko je turizam važn, odnosno šta sve seoski turizam može da donese i u kakvoj su vezi mladi, ekologija i turizam

Opština Novi Bečej nije među sedam pilot-opština koje učestvuju u projektu "Lokalni održivi razvoj", ali najavljuju da će ove godine početi sa radom na izradi Strategije održivog razvoja. "Proces konsultovanja traje već neko vreme i uradili smo dokument pod nazivom 'Zamisli opštinu Novi Bečej 2010.' u saradnji sa građanima koji su rekli kako oni vide smer razvoja opštine. Naša ideja je bila da tim dokumentom podignemo nivo svesti građana o potrebi izrade strateškog dokumenta i njihovom uključivanju u celu priču", kaže Cecilija Dujin, imenovano lice za Strategiju održivog razvoja Opštine Novi Bečej.

LOKALNA SAMOUPRAVA: Šta su građani Novog Bečēja izdvojili kao prioritete razvoja njihove sredine?

CECILIJA DUJIN: S obzirom na to da je metoda bila pozitivna, nismo se osvrtili na ono što je bilo pre 50 godina (a uvek se misli da je ranije bilo bolje) i pokušali smo da ih usmerimo na ono šta bi oni želeli. Interesantno je da su oni pričali da treba ulagati u mlade, s akcentom na zapošljavanje: promena obrazovnih profila koji bi bili prilagođeni potrebama zajednice. Dakle, da se razmotri lanac 'obrazovanje, zapošljavanje, privreda' koji bi doveo do strateškog progressa opštine. Posebno je interesantno to što su svi govorili o prirodnim resursima, odnosno reci koju bi trebalo više iskoristiti. Prvi put je prepoznato koliko je turizam važan, odnosno šta sve seoski turizam može da donese i u kakvoj su vezi mladi, ekologija i turizam.

Kakvu vrstu turizma žele Novobečejci?

U intervjuima sa građanima saznali smo i da se turizam doživljava kao nešto mnogo više od klasičnog turizma – da gost dođe na

noćenje; sada se mnogo više govori o lovnom i ribolovnom turizmu i potencijalima i uslovima male varoši za sportski turizam. Novi Bečej ima mogućnost i da, uz relativno mala ulaganja, razvije turizam za starije ljude koji žele da vide kako se nekad živelo – turizam i očuvanje kulturne baštine, od seoskog domaćinstva (razboji), autentični predmeti od gline, jer je Novi Bečej grad gline. Ljudi su počeli da razmišljaju o tome da oni predmeti koje svakodnevno koriste, mogu da postanu atrakcija...

Kada kažete "grad gline", mislite na keramiku?

Industrija građevinske keramike jedna je od vodećih fabrika u Novom Bečēju, u kojoj je zaposlen najveći broj građana. Ali, ne mislim pri tom samo na industriju. Imamo veliki broj umetnika koji stvaraju u glini, koje smatramo lokalnim umetnicima, a oni to zapravo nisu – njihova umetnost je mnogo šira i uz dobru prezentaciju i promociju mogli bi da budu atrakcija Novog Bečēja.

Da li učestvujete u donatorskim programima?

U okviru Susedskog programa sa Mađarskom trenutno smo u procesu selekcije projektnog predloga. Očekujemo da ćemo zajedno sa šest drugih opština ući u ciklus u saradnji sa Stalnom konferencijom gradova i opštinama. Takođe, drago nam je i što se naši napori i želje podudaraju sa onim što SKGO radi, i da ćemo uz njihovu pomoć lakše i brže doći do onog što želimo. Trenutno naš primat je izrada Strategije održivog razvoja, koju ćemo lakše i bolje napraviti ukoliko učestvujemo u Susedskom programu.

Zašto je važno osnivanje regionalnih centara, o kojima svi sada pričaju?

Važno je izraditi dobre temelje za prime-

tura najveći problem Opštine Prokuplje, a na drugom organizacija. "Ne postoje zgrade, ne postoje deponije, ne postoje putevi, ne postoje osnovni uslovi za bolji rad ustanova i pojeđinaca. U tom smislu, rano smo se opredelili za izradu akcionih planova koji se odnose na infrastrukturu." On je napravio paralelu sa drugim zemljama koje su prošle proces pristupanja i pridruživanja Evropskoj uniji, rekavši da je postojanje strategije održivog razvoja – od nacionalne do lokalne – osnovni uslov za pristupanje fondovima EU-a. "To je osnovni

uslov da nas EU prepozna i da nam, u odnosu na te ciljeve koje smo postavili, otvori svoje fondove i programe. Mi polazimo iz dosta loše pozicije zbog nepostojanja infrastrukture. Očekujemo pomoć od EU-a, odnosno iz njenih fondova, jer bez toga ne možemo da rešimo probleme. To su ogromna sredstva za opštinu poput Prokuplja, jer sa 1,5 miliona evra i te kako možemo da počnemo da ostvarujemo svoju viziju iz godine u godinu."

On smatra da je potrebno udruživanje gradova u regione zarad rešavanja proble-

nu Strategije, što ovisi i od dobre šire edukacije – demokratija, participativno učešće, načini donošenja odluka, učešće u javnom životu grada. Kada o svemu tome pričamo, naravno da su regionalni centri neophodni, jer i sada postoji model – formalne i neformalne mreže gradova i SKGO – ali u perspektivi dnevnih poslova i obaveza problemi se lakše rešavaju sad i odmah. Mislim da bi regionalni centri poboljšali komunikaciju i sinhronizaciju svih opština u smislu napretka regiona.

Da li su mladi ljudi zainteresovani da ostanu i učestvuju u kreiranju budućeg razvoja zajednice?

Pre šest godina uradili smo sociološku studiju o tome zašto mladi ljudi odlaze iz malih gradova, i videli smo da je situacija poražavajuća – od 10 mladih ljudi koji odu na dalje školovanje u veliki grad, devetoro se ne vrati. Shvatila sam da ako mladima date mogućnost da se već od srednje škole uključe kroz đачke parlamente, omladinske klubove, domove mladih i ako im dozvolite da razviju svoje kapacitete, posle godinu dana rada oni postaju visoko svesni svoje uloge koju žele da menjaju. Ono što tada treba uraditi jeste da ih poslušamo. ×

ma čvrstog otpada. "Osim Vranja, koje je problem deponije rešilo na pravi način, ne postoji grad u Srbiji koji ima pravilno rešen taj problem. A to je osnova za zdrav i normalan život, imperativ koji građanin postavlja pred svaku vlast." Prema njegovim rečima, posle toga slede reforma i reorganizacija svih institucija i lokalne samouprave, koje su u dosta haotičnom stanju.

KANCELARIJA ZA MLADE: Zoran Subotički, lokalni poverenik za izradu LORA Opštine Bečej, kaže da su u projekat ušli

Održivi razvoj mora da nadživi sve Vlade

“Bilo bi dobro da imamo usvojenu Strategiju pre Konferencije o životnoj sredini za Evropu, koja će se održati od 10. do 12. oktobra u Beogradu, kako bismo se pokazali kao kompetentni domaćini”

Kada će biti predstavljena Nacionalna strategija održivog razvoja, pitali smo Jovan Protića, menadžera Projekta za izradu Nacionalne strategije održivog razvoja. “Moja ideja bila je da naglasim ljudima zainteresovanim za Nacionalnu strategiju održivog razvoja da se nešto dešava i da je u poslednje dve godine, od kada je strategija pomenuta kao bitna na konferenciji SKGO-a u maju 2005, veliki broj ljudi uložio dosta energije i dobre volje da se Strategija uradi, uz sva ograničenja i objektivne političke poteškoće. Mi nismo nikako mogli da utičemo na to, jer smo u poslednjih 12 meseci imali svega dva-tri meseca aktivnog potpredsednika vlade, koji je glavni nosilac projekta i spona u saradnji sa Vladom Srbije”, kaže Protić.

LOKALNA SAMOUPRAVA: Da li će, i kako, formiranje nove vlade uticati na izradu Nacionalne strategije održivog razvoja?

JOVAN PROTIĆ: Uložili smo dosta energije u to da izrada Nacionalne strategije održivog razvoja ne bude proces koji vodi jedna vlada, bez obzira na političku opciju, jer koncept održivog razvoja nesporno mora da nadživi ne jednu nego više vlada. Nema nikakvog smisla da bilo ko stavlja svoj beleg na održivi razvoj, zato što on mora da ima svoj kontinuitet. Za razliku od procesa smanjenja siromaštva, koji po logici mora da ima neki kraj, ovaj proces ne bi trebalo da ima oročen i vidljiv kraj barem u narednih desetak godina. Ne samo zato što mi kao država kasnimo za evropskim državama već i zato što je i u tim državama

održivi razvoj shvaćen kao neophodnost. Čak je EU u svojoj Lisabonskoj strategiji za period 2005–2010. predvidela održivi razvoj, tako da mi ne možemo sebi da dozvolimo luksuz da ne usvojimo strategiju, na kojoj se radi već dve godine.

Spomenuli ste oko 50 stručnjaka koji rade na izradi Nacionalne strategije održivog razvoja. Ko su ti ljudi?

Svi ti stručnjaci dolaze iz različitih institucija, upućen je otvoren poziv relevantnim institucijama koje su nominovale svoje kandidate. Sam poziv je urađen u saradnji sa dva nevladinim organizacijama, kao i selekcija kandidata. Mogu da kažem da odabir stručnjaka u timu nije Vlada monopolizovala bez učesća javnosti, naprotiv. Pisanje strategije ipak mora da bude sprovedeno kroz ekspertske rad, uz određeno učesće javnosti, ali se nadamo da će u sledećoj fazi, kada dođe do komentara, amandmana i sugestija, imati pun participati-

Kako vidite Srbiju

“Na Konferenciji o održivom razvoju održanoj krajem marta prošle godine, omogućili smo velikom broju ljudi da jedni drugima kažu kako vide Srbiju do 2015: kao zelenu oazu sa savršenom životnom sredinom koja stagnira ekonomski, kao potpuno socijalno ravnopravnu zemlju sa sporijim ekonomskim rastom ili kao državu koja ima deset odsto ekonomskog rasta, ali zapostavlja životnu sredinu i degradira je. Na kraju konferencije izdvojilo se petnaestak podtema, odnosno prioritetnih oblasti za delovanje.

rasprava na šetalištu kraj reke Tise gde smo otvorili tzv. zeleni korzo.”

Subotički kaže da to neće biti prvi put da se građani uključuju u izradu strategije. “Pitali smo ih o budućnosti i sa ciljnom javnošću proverili njihovo mišljenje. Cilj nam je da strategija bude živi dokument i da ljudi shvate zašto je ona važna.” Najvažnija stvar, prema njegovim rečima, jesu institucionalne poluge i zbog toga se planira otvaranje informacionog centra lokalne samouprave. Opština Bečej ima i

van proces i interesovanje javnosti, radionice širom Srbije i edukacije o konceptu održivog razvoja.

Ko su tri stuba održivog razvoja?

To su uobičajeni stubovi održivog razvoja – ekonomija, socijalna pitanja i životna sredina. Prvi stub smo nazvali ekonomija zasnovana na znanju, jer tome težimo. Ono što je neka vrsta novine jeste to što smo sa velikim brojem zainteresovanih strana na konferenciji, izdvojili zajednički predlog o podtemama unutar stubova da bismo našli stručnjake koji će na najbolji mogući način odgovoriti na te podteme... Ideja je da uokvirimo dokument na 180–200 strana kako bi bio pogodan za javnu raspravu, da bismo ga zatim skratili na tridesetak operativnih strana za usvajanje.

A kada će ovaj dokument biti završen?

Blizu smo kraja, sada smo razvršili tzv. peer review, što znači da smo početnu strukturu elemenata vratili stručnjacima u radnim grupama da ih prouče i dobili smo komentare i sugestije. Vođe timova su sada angažovane na inkorporiranju tih komentara u elemente strategije, a kada će oni prerasti u Nacrt strategije zavisi isključivo od formiranja nove vlade, odnosno od pronalaženje novog sagovor-

“punim srcem”. “Dogodilo se to da smo nekoliko meseci odlično radili i onda je došlo do političkih turbulencija – opoziva tadašnjeg predsednika Opštine, s punim pravom. To nam je oduzelo mnogo vremena, čitava politička rašomonijada nam se dogodila. Sa formiranjem nove, čiste demokratske koalicije 2006. godine i stupanjem na dužnost novog predsednika Opštine, nastavili smo i nadoknadili propušteno vreme. Ovih dana stavljam tačku na Strategiju održivog razvoja, održana je javna

Kancelariju za mlade, koja veoma dobro radi. “To ne košta mnogo, a efekti su ogromni i vidljivi odmah.” Ideja o otvaranju Kancelarije za mlade nastala je iz činjenice koja muči sva manja mesta, a to je da mladi ljudi odlaze. “Najpre, napravili smo presek stanja svih studenata koji studiraju od Budumpešte do Kragujevca – ko šta studira, koji im je presek – i iz toga se izrodila ideja o nastanku Kancelarije. Na radni sastanak je došlo 220 mladih i napravili smo plan i otvorili kance-

nika iz vladinih redova. Ja u ovom trenutku ne znam, i ne mogu da znam, koje će telo vlada imenovati. Od tog trenutka možemo da razgovaramo o Nacrtu, a zatim dolazi do participativnog procesa, procene troškova izrade... Veoma je dobro da znamo da postoje izgrađeni kapaciteti na lokalnu, barem u jednom broju opština. Bilo bi dobro da ih je više, ali mi ćemo se truditi da ravnomerno rasporedimo uticaj ljudi iz lokalne samouprave na nastanak Nacionalne strategije održivog razvoja kroz radionice u različitim gradovima i opštinama, komentare i sugestije...

U svakom slučaju, bilo bi dobro da imamo usvojenu Strategiju pre Konferencije o životnoj sredini za Evropu, koja će se održati od 10. do 12. oktobra u Beogradu, kako bismo se pokazali kao kompetentni domaćini. Na tu konferenciju dolazi oko 3000 učesnika, od svih ministara za životnu sredinu do brojnih investitora i nevladinih organizacija.

Šta će se dešavati na konferenciji UN-a, na koju ste pozvani?

Pozvani smo da kao država budemo *case study* na 15. konferenciji UN-a o održivom razvoju, a to je rezultat dugog procesa lobiranja kako bismo prikazali ono što radimo i pojavili se kako aktivna zemlja u oblasti održivog razvoja. Takođe, imaćemo priliku da učestvujemo i na Evropskoj konferenciji o održivom razvoju mreže ISDN od 3. do 5. juna u Berlinu, gde opet pravimo veliki korak... Konačno, predlozi koji mogu da proisteknu iz uspešne primene strategije mogu da nam, kao državi, uštede mnogo para u procesu pridruživanja EU-u: Poznato je da je u većini država koje su skoro ušle u sastav EU-a velika suma novca odlazila na oblast životne sredine i održivog razvoja (oko 25 odsto). Mi nismo dovoljno bogata zemlja da možemo time da počnemo da se bavimo tek kad rešimo sve druge političke probleme. Jer ako čekamo, doživeti ćemo sudbinu Rumunije koja sada izdvaja nekoliko procenata svog bruto nacionalnog dohotka za životnu sredinu, a moglo je da je košta mnogo manje. ×

lariju 1. januara. Kancelarija trenutno radi na osnivanju omladinskog kluba i pripremaju se tri volonterska kampa.”

Prema njegovim rečima, lokalna samouprava u Srbiji je danas u velikim problemima zato što ljudi iz lokalne uprave nisu zainteresovani i predstavljaju “mrtav kapital, uravnilovku”. “Cilj Strategije jeste i osposobljavanje lokalne samouprave da ona prepozna svoju misiju, a da imenovana i postavljena lica prepoznaju svoje odgovornosti”, kaže Subotički. ×

NAJROBI

Magneti nade za izbegle i raseljene

UNajrobiju je od 16-20. aprila održano 21. zasedanje UN Habitata, na kojem su govorili Lihia Ramirez, šefica kancelarije UN Habitata u Srbiji, Ivan Živković, ambasador Srbije i stalni predstavnik u UN Habitatu, Đorđe Mojović, izvršni direktor UN Habitata u Srbiji i drugi.

Željko Ožegović, predsednik SKGO i Opštine Novi Beograd govorio je u okviru prezentacije projekta koji se realizuje u Srbiji pod nazivom “Stanovanje i program integracije izbeglica u Srbiji”. “Prvu fazu ovog projekta finansirala je Vlada Italije i želim da iskoristim ovu priliku da joj se zahvalim u ime svih opština i gradova koji su učestvovali u njemu”, istakao je Ožegović na samom početku izlaganja.

“Lokalne vlasti su danas suočene sa brojnim očekivanjima i izazovima. Gradovi i opštine postaju magneti nade za mnoge. Magneti nade za socijalno ugrožene grupe, za one koji teže boljem životu, ali nažalost, magneti nade i skloništa za izbeglice i interno raseljena lica. U Srbiji trenutno imamo 500.000 izbeglica i 250.000 interno raseljenih lica.”

Predsednik SKGO-a naglasio je da glavni zadaci lokalne samouprave više nisu samo komunalni problemi i unapređenje života njihovih sugrađana, već i zbrinjavanje lica koji su sticajem okolnosti postali stanovnici njihovih opština i koji su u njih došli sa svojim nadama i očekivanjima.

“Kako da lokalne vlasti odgovore na te nade

i očekivanja? Kako da tim ljudima obezbede ono što zovemo pristojnim životom? Danas, na ovoj konferenciji, mnogo puta smo čuli reči kao što su: pristojan život, jednako društvo i održivi razvoj i to jesu ciljevi kojima lokalne samouprave treba da teže, ali mnoge nemaju kapacitet da se nose sa naraslim problemima i dostignu upravo te ciljeve.

Zbog toga je projekat UN Habitata u Srbiji značajan iz više razloga. Izgradnjom 670 stanova za socijalno ugrožene kategorije pomoć je dobilo 670 porodica. Rešeno je 670 stambenih problema, ali to nije jedini i najveći značaj ovog projekta. Značajnija je pomoć lokalnim vlastima u podizanju svojih kapaciteta izradom strategije stambene politike i formiranjem šest lokalnih stambenih agencija. Takođe, pokrenute su inicijative za promenu zakona koji su predstavljali problem u realizaciji ovog projekta, i pokrenuta je inicijativa za izradu Nacionalnog akcionog plana.

SKGO podržava ovaj projekat zato što verujemo da on može biti dobar model za druge opštine u Srbiji i regionu i zato želimo da to iskustvo podelimo sa svima koji imaju slične probleme. Ovaj program ima jasan cilj i izuzetne rezultate i nesumnjivo je od velike pomoći lokalnim samoupravama u rešavanju zbrinjavanja socijalno ugroženih grupacija i zato se nadam da će se ovaj program UN Habitata nastaviti”, rekao je Željko Ožegović, predsednik SKGO na konferenciji UN Habitata u Najrobiju. ×

Duga politička evolucija

U samom početku postojala je samo jedna zajednička politika – politika u poljoprivredi. Ona je i danas po mnogo čemu najvažnija politika, ali se danas zajedništvo u politici realizuje u preko trideset oblasti

Glavni instrument realizacije proširivanja i produbljenja EU-a jesu politike EU-a, paralelno i komplementarno sa okvirima koji su postavljeni carinskom unijom, zajedničkim tržištem i monetarnom unijom. Zajedničke politike su prošle dugu evoluciju od osnivanja Evropske ekonomske zajednice do danas. U samom početku postojala je samo jedna zajednička politika – politika u poljoprivredi. Ona je i danas po mnogo čemu najvažnija politika, ali se danas zajedništvo u politici realizuje u preko trideset oblasti: proširenje EU-a, zapošljavanje, socijalna pitanja, zdravstvo, tehnologija, saobraćaj, energetika, ekologija, itd. U ovom broju ćemo dati kratak pregled politika koje su najbitnije za lokalnu samoupravu, dok ćemo se u sledećem boju detaljnije pozabaviti regionalnom politikom.

ZAJEDNIČKA POLJOPRIVREDNA POLITIKA EU-A: Poljoprivreda za Evropsku uniju predstavlja pitanje od izuzetnog značaja još od osnivanja Evropske zajednice Rimskim sporazumom iz 1957. godine. Zajednička poljoprivredna politika (ZPP) uspostavljena je 1962. godine, prvenstveno zbog težnje da se zajednici obezbedi sigurnost u hrani, sa kontrolisanim cenama i kvalitetom. Ciljevi ZPP-a određeni su Osnivačkim ugovorom (čl.32-38). To su: povećanje produktivnosti u poljoprivredi, obezbeđivanje odgovarajućeg životnog standarda poljoprivrednog stanovništva, stabilizacija tržišta poljoprivrednih proizvoda, garantovanje snabdevanja i obezbeđivanje snabdevanja potrošača po razumnim cenama.

Evropska zajednica je u dugom periodu kroz zaštitne cene pružala snažnu finansijsku podršku proizvodnji osnovnih poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda. Tokom osamdesetih, ova proizvodnja je u velikoj meri premašila potrebe unutrašnjeg tržišta, tako da je zajednička agrarna politika od 1992. godine u fazi reformi, sa ciljem da se smanje izdvajanja

iz zajedničkog budžeta i proizvođači prepuste tržišnim uslovima, uz usmeravanje finansijske podrške na ekstenzivnu proizvodnju, zaštitu okoline i razvoj zaostalih regiona.

Za zajedničku poljoprivrednu politiku troši se preko 50 odsto budžeta EU-a. Visoki troškovi i različiti nacionalni interesi stalno su doveli do sukoba zemalja članica. Sukob koji se javio tokom rasprava o Finansijskoj perspektivi EU-a za period 2007–2013, najavio je krupnu reformu ZPP-a, a samim tim i EU-a. Osnovni zahtev zemalja okupljenih oko Velike Britanije usmeren je na smanjenje poljoprivrednog budžeta u korist ulaganja u obrazovanje, tehnološke inovacije i ekonomski napredak. S druge strane, Francuska kao najveći korisnik poljoprivrednog fonda, oštro se protivi takvoj reformi. Promene su svakako neophodne jer se ciljevi određeni Lisabonskom strategijom (pre svega da 2015. godine EU bude najkonkurentniji ekonomski blok na svetu) mogu ostvariti samo modernizacijom EU-a.

EKOLOŠKA POLITIKA:

Ciljevi ekološke politike su: očuvanje životne sredine i poboljšanje njenog kvalitet, zaštita čovekovog zdravlja, racionalna upotreba prirodnih resursa, kao i unapređenje mera na međunarodnom nivou za prevladavanje regionalnih i globalnih problema životne sredine.

Zaštita životne sredine sve više izbija u prvi plan politike Evropske unije. Neophodnost

zajedničke ekološke politike priznata je već početkom sedamdesetih godina. Problem zagađenja životne sredine se nije mogao efikasno rešiti na nacionalnom nivou. Različite nacionalne mere i norme proizvodnje, koje su relevantne za životnu sredinu, sve više su se javljale kao prepreka za trgovinu unutar i van zajedničkog tržišta. Nastala je opsežna regulativa EZ-a o životnoj sredini, koja je sadržala normativne naloge i zabrane. Pored toga, EZ je sprovela akcione ekološke programe, sa utvrđenim prevashodnim smernicama i ciljevima.

Da li će Evropska unija uspeti da uskladi konkurentnost i socijalnu pravdu, zavisi od spremnosti država članica da usklade svoje nacionalne pravne propise

Od osamdesetih godina, u središtu pažnje su osnovni principi prevencije i sprečavanja ugrožavanja životne sredine. Izričitu nadležnost za životnu sredinu EZ je dobila tek revizijom ugovora kroz Jedinstveni evropski akt 1987. Tada su utvrđene smernice koje su već dugo bile u praksi: principi prevencije i sprečavanja i princip uzroka i porekla. Ugovorom iz Mاستrihta 1993. konačno je omogućeno donošenje većinskih odluka i značajnije učesće Evropskog parlamenta.

Da bi ekološko-politički interesi bili uzeti u obzir u svim merama, Evropska komisija je 1993. godine u svim Generalnim direktivama postavila odgovornog službenika, a 1998. godine je integracijom ekologije u sve politike Evropske unije jasno ukazano na značaj koji se ovoj oblasti posvećuje. Strogim ekološkim merama Komisija želi da osigura visok nivo zaštite na unutrašnjem tržištu. Efikasnost ekoloških zakona EU-a suštinski zavisi od sadejstva država članica. Pored zakonodavstva sve se više uvode nove mere, kao, na primer, privredni i instrumenti poreske politike, kao i mere informisanja i obrazovanja. U ekološku politiku EZ-a spada i finansijsko unapređenje investicija kojima je cilj poboljšanje životne sredine putem regionalne, strukturne i kohezivne politike, kao i putem instrumenata finansiranja zaštite životne sredine.

SOCIJALNA POLITIKA: Ciljevi socijalne politike EU-a su: unapređenje zapošljavanja, primena socijalne zaštite, socijalni dijalog, obrazovanje i usavršavanje ljudskih resursa i suzbijanje izolacije. Glavni ciljevi ove politike su sadržani u Rimskom sporazumu iz 1957. godine, ali je nakon toga socijalna politika

zemalja, postignut je dogovor da se više pažnje posveti socijalnoj dimenziji.

Ugovor iz Amsterdama (1997) predstavlja znatan napredak u oblasti socijalne politike jer sporazumi koji su uneti u Ugovor o osnivanju EZ-a, obavezuju i Veliku Britaniju, koja nije učestvovala u Protokolu o socijalnim pitanjima iz Maastrichta. Time su ciljevi Sporazuma o socijalnim pitanjima dobili ugovornu osnovu, a postupak saodlučivanja je uveden u mere koje se odnose na obezbeđivanje ravnopravnosti muškaraca i žena na tržištu rada.

Inicijative u oblasti socijalne politike su se uglavnom sprovodile kroz akcione programe koji su zamenjeni Socijalno-političkom agendom, sa ciljem da se stvori politički okvir koji bi pored uključivanja brojnih aktera, ojačao ekonomske i socijalno-političke mere u borbi protiv siromaštva i izolacije. Ovom agendom je uveden metod koordinacije i ocenjivanja, tj. politička tela EU-a postavljaju globalne, uopšteno formulisane ciljeve i kvantitativne indikatore za praćenje ostvarenja tih ciljeva, a zatim se dvogodišnje rade pregledi performansi svih zemalja članica, uz analizu razloga eventualnih odstupanja. Ideja je da se ovakvim političkim pritiskom utiče na ujednačavanje politika zemalja članica, a kroz ugledanje na najbolje i najuspješnije primere. Da li će Evropska unija uspeti da uskladi konkurentnost i socijalnu pravdu zavisi od spremnosti država članica da usklade svoje nacionalne pravne propise.

POLITIKA U OBLASTI ENERGETIKE:

Ciljevi politike u oblasti energetike su: izgradnja unutrašnjeg tržišta za distributivne energije (struja i zemni gas), nesmetani pristup mreži za registrovane potrošače, podrška ekološkim energentima (obnovljive energije, povezivanje elektrana i toplana) i bezbednost elektronskih elektrana.

U Ugovor osnivanju EEZ-a iz 1958. godine

nisu uneta pravila koja se odnose na zajedničku politiku u oblasti energetike. Od presudnog značaja za novu fazu politike energetike bio je razvoj jedinstvenog unutrašnjeg tržišta, koje je trebalo da uskladi različite strukture evropskih energetskih privreda, koje će potrošačima određenih količina energija dozvoliti slobodan izbor distributera. Politika energetike se time udaljila od industrijske i bezbednosne politike i približila se politikama vođenim u oblasti konkurencije, saobraćaja i ekologije.

Ugovorom iz Amsterdama politika u oblasti energetike uvrštena je u spisak delatnosti EZ-a, što, nažalost, nije uticalo na poboljšanje koordinacije i uključivanje tema vezanih za politiku u oblasti energetike.

Najbitniji ciljevi EZ-a, objavljeni 2000. godine u Zelenoj knjizi, odnose se na obavezu snabdevanja energijom svih potrošača po pristupačnim cenama, uz poštovanje životne sredine i promociju zdrave konkurencije na evropskom tržištu. Energetske privrede zemalja članica nalaze se pred velikim strukturnim promenama, što važi i za politiku koju EZ vodi u oblasti energetike. Uobičajeni koncepti upravljanja proizvodnjom energije na liberalizovanom tržištu, na kojem postoje konkurentna preduzeća, moći će da se sprovedu samo putem harmonizacije poreza i politika u oblasti energetike i ekologije u celoj Evropskoj uniji. Do sada takve mere nisu bile moguće zbog otpora pojedinih zemalja članica, ali će njihovo sprovođenje biti neophodno ukoliko Evropska unija želi da zadrži konkurentnost svojih proizvoda na svetskom tržištu.

Svetlana Babić, SKGO

(U pisanju ovog teksta korišćeni su materijali iz knjige "Evropa od A do Š", Fondacije "Konrad Adenauer", autora Vernera Vajdenfelda i Wolfganga Veselsa.)

V EVROPSKA KONFERENCIJA ODRŽIVIH GRADOVA

ICLEI u Sevilji

U okviru predviđenih međunarodnih aktivnosti na Programu zaštite životne sredine i održivog razvoja u gradovima i opštinama Srbije, delegacija u sastavu Goran Vukmirović, menadžer opštine Sombor, i Aleksandar Popović, vođa tima za zastupanje SKGO-a, prisustvovala je V evropskoj konferenciji održivih gradova, održanoj u Sevilji od 21. do 24. marta 2007. godine. Konferencija je organizovana pod okriljem ICLEI-ja najveće organizacije lokalnih održivih zajednica sa preko 550 članica, koje obuhvataju 300 miliona stanovnika. Ovaj trodnevni skup, na kome je učestvovalo preko 1500 učesnika, organizovan je na sajamskom prostoru u Sevilji.

U okviru sesije Urbane održive strategije u Centralnoj i Istočnoj Evropi, prezentovana je Strategija lokalnog održivog razvoja SKGO-a, usvojena na Konferenciji o lokalnom održivom razvoju, u maju 2005. godine. Sesijom je moderirao Radoje Laušević, direktor Regionalnog ekološkog centra (REC), a slične primere predstavili su učesnici iz Slovačke, Velike Britanije i Poljske.

Naša delegacija takođe je predstavila sprovedene aktivnosti kroz okrugli sto na temu "Život u opštinama: umrežavanje kroz izgradnju kapaciteta u lokalnim zajednicama", zajedno sa partnerima iz Norveške. Nakon razmene iskustava i upoznavanja sa aktivnostima, zaključeno je da se nastavak saradnje i promocija mreža u Srbiji pokrene u okviru međunarodne saradnje Koalicije LA21. Shodno tome, iskustva sa ovog imponantnog skupa i svi materijali (uz kontakte sa mrežama, asocijacijama i pojedincima) biće predstavljeni na narednom sastanku mreže Koalicija LA21.

Standardizacija i transformacija JKP-a

Pored pomenutog zakonskog okvira, prioriteta u radu Odbora su i pitanje cena komunalnih usluga, standardizacija i transformacija javnih komunalnih preduzeća

Po Zakonu, jedinice lokalnih samouprava odgovorne su da preko svojih organa uređuju i obezbeđuju obavljanje i razvoj komunalnih delatnosti, kao i organizacione, materijalne i druge uslove za njihovo obavljanje. Takođe, Zakonom se komunalne delatnosti definišu kao proizvodnja i isporuka komunalnih proizvoda i pružanje komunalnih usluga, koji su nezamenjiv uslov života i rada građana i drugih subjekata na određenom području.

Imajući u vidu da je uređivanje oblasti pružanja komunalnih usluga jedna od najvažnijih funkcija jedinica lokalne samouprave, Stalna konferencija gradova i opština je oformila Odbor za komunalne delatnosti i stanovanje. Ovaj Odbor se bavi pitanjima i problematikom pružanja komunalnih usluga i to sa pravnog, organizacionog, ekonomskog i tehničkog aspekta. Odbor prepoznaje pitanja iz pomenutih oblasti koja je potrebno urediti i formuliše zakonodavne inicijative, te daje mišljenja po pitanju propisa iz predmetne oblasti. Inicijative Odbora za komunalne delatnosti i stanovanje najčešće se prosleđuju Ministarstvu za nauku i zaštitu životne sredine, Ministarstvu za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu, Ministarstvu trgovine, turizma i usluga, Ministarstvu za kapitalne investicije, kao i Ministarstvu za državnu upravu i lokalnu samoupravu i Ministarstvu finansi-

ja. Odbor se, takođe, uključuje u aktivnosti projekata SKGO-a koje se tiču predmetne oblasti.

STRUKTURA ODBORA: Odborom za komunalne delatnosti i stanovanje predsedava Opština Dimitrovgrad, a u sadašnjem sazivu (od decembra 2005) broji 21 člana. Na prvoj, konstitutivnoj, sednici članovi Odbora su prošli kroz radionicu o strateškom planiranju na kojoj su definisane teme i prioriteta za rad Odbora u 2006. i 2007. godini. U ovom sazivu održano je pet sednica Odbora na kojima je, između ostalog, raspravljano o Zakonu o komunalnim delatnostima, posebno u delu koji se odnosi na javnu rasvetu, Nacrtu zakona o upravljanju otpadom i Zakonu o vodama. Pored pomenutog zakonskog okvira, teme koje su prepoznate kao prioriteta u radu Odbora su i pitanje cena komunalnih usluga, standardizacija, transformacija javnih komunalnih preduzeća itd.

U okviru Odbora funkcionišu i dve radne grupe, jedna za upravljanje čvrstim komunalnim otpadom i druga za komunalne vode. Radne grupe okupljaju stručnjake i predstavnike svih relevantnih institucija (od nadležnih ministarstava i agencija centralne vlasti do privatnog sektora i nevladinih organizacija), a imaju za cilj da identifikuju prioritete od značaja za jedinice lokalne samouprave, i kroz zajednički rad, pripreme stručne materijale i predloge, o kojima Odbor raspravlja i odlučuje na svojim sednicama.

PARTNERI ODBORA: U cilju institucionalnog jačanja u oblasti pružanja komunalnih usluga Stalna konferencija gradova i opština je uspostavila saradnju sa GTZ projektom "Modernizacija komunalnih usluga", u okviru koje GTZ pruža aktivnu podršku radu Odbora za komunalne delatnosti i stanovanje. Ova podrška se ogleda u stručnoj i savetodavnoj

pomoći na izgradnji kapaciteta za zastupanje Stalne konferencije, na poboljšanju kapaciteta za pružanje savetodavnih usluga i u okviru zajedničke realizacije manjih projekata koji se odnose na pitanja komunalnog otpada, vode i energetske efikasnosti u malim opštinama, a koji se baziraju na strateškom planu razvoja opština. Ova saradnja se takođe odnosi na jačanje umrežavanja sa univerzitetima, naučnim institucijama i privatnim sektorom, kao i na regionalnu razmenu opštinskih iskustava pre-

VESNA ANDIĆ

Šta su komunalne delatnosti

U komunalne delatnosti se ubrajaju: prečišćavanje i distribucija vode; prečišćavanje i odvođenje atmosferskih i otpadnih voda; proizvodnja i snabdevanje parom i toplom vodom; prevoz putnika u gradskom saobraćaju; održavanje komunalne čistoće; uređenje i održavanje parkova, zelenih i rekreacionih površina; održavanje ulica, puteva i drugih javnih površina u gradovima i drugim naseljima; javna rasveta; održavanje deponija; uređenje i održavanje grobalja i sahranjivanje. Osim navedenog, jedinice lokalnih samouprava mogu, kao komunalne delatnosti, odrediti i druge delatnosti od lokalnog interesa i propisati uslove i način njihovog obavljanja.

ko učesća SKGO-a u aktivnostima Mreže asocijacija lokalnih vlasti u Jugoistočnoj Evropi.

U decembru 2006. godine, u saradnji sa Programom podrške Agenciji za razvoj infrastrukture lokalne samouprave, koji je finansiran od strane Evropske agencije za rekonstrukciju, u prostorijama Stalne konferencije održan je okrugli sto na temu "Transformacija javnih komunalnih preduzeća", na kome je bilo prisutno preko četrdeset predstavnika centralnih vlasti, jedinica lokalne samouprave, javnih komunalnih preduzeća i međunarodnih organizacija koje se bave pomenutim pitanjima. Između ostalog, na skupu je istaknuta i neophodnost brzog institucionalnog jačanja javnih komunalnih preduzeća u oblastima vodosnabdevanja, kanalizacije, upravljanja komunalnim otpadom, daljinskog grejanja radi podizanja nivoa kvaliteta usluga koje ova preduzeća pružaju građanima kao i postizanja standarda u pogledu zaštite životne sredine.

RADNA GRUPA ZA TRANSFORMACIJU

FINANSIRANJE IZGRADNJE GRAĐEVINSKOG ZEMLJIŠTA

JKP-a: Na inicijativu koja je potekla sa ovog skupa, Predsedništvo Stalne konferencije na svojoj 8. sednici, 14. februara 2007. godine, donelo je Odluku o formiranju Radne grupe za transformaciju javnih komunalnih preduzeća. Ova radna grupa osnovana je sa ciljem unapređenja nivoa komunalnih usluga, kao što su vodosnabdevanje i tretman otpadnih voda, upravljanje čvrstim komunalnim otpadom i daljinsko grejanje, institucionalnim jačanjem javnih komunalnih preduzeća u Srbiji. Od Radne grupe se očekuje da na nivou Vlade Republike Srbije, kao i među jedinicama lokalne samouprave, stvori svest o problemu transformacije JKP-a, da problem transformacije JKP-a dovede na dnevni red nove vlade i da usmeri medijsku pažnju na temu transformacije JKP-a.

Aktivnosti preporučene na Okruglom stolu su:

- Prikupljanje informacija o procesima uspešnog ukрупnjavanja i regionalizacije komunalnih preduzeća za vodosnabdevanje i daljinsko grejanje u drugim zemljama, izbor merodavnih studija slučaja i dobrih primera i izrada obrazloženja za regionalizaciju pomenutih usluga, kao i preporuka na koji način ovaj proces u budućnosti može biti sproveden i promovisan u Srbiji;

- Prikupljanje informacija i primera pravnih instrumenata za regionalizaciju i ukрупnjavanje kao što su koncesioni ugovori, sporazumi o pružanju usluga i sporazumi o međuopštinskoj saradnji, i procena tih instrumenata u pogledu njihove primenivosti u Srbiji, kao i u tom smislu izrada preporuka relevantnim institucijama;

- Razvijanje modela za proračun tarifa komunalnih usluga i preporuka za postepeno podizanje cena, kako bi bio obezbeđen prihvatljiv nivo pokrivenosti troškova pružanja komunalnih usluga;

- Prikupljanje primera dobre prakse i informacija o benčmarking strategijama u drugim zemljama, kao i izrada preporuka o uvođenju benčmarkinga komunalnih usluga u različite sektore u Srbiji;

- Preporučivanje ograničenog broja ključnih primenjivih pokazatelja;

- Prenošenje rezultata gorenavedenih aktivnosti ministarstvima i drugim vladinim agencijama i institucijama, kao i jedinicama lokalne samouprave u Srbiji, čime će biti pokrenute diskusije i stvorena svest o transformaciji javnih komunalnih preduzeća i uzeti u obzir pogledi i interesi gradova i opština u budućem procesu transformacije JKP-a u Srbiji. ×

Kapitalizovana renta za investitore

Druga mogućnost je utvrđivanje maksimalnog iznosa naknade za uređenje, kako je već učinjeno u nekim susednim državama

U Beogradu je 19. aprila održan okrugli stol pod nazivom "Naknada za uređenje kao instrument podrške privrednom razvoju" u organizaciji NALED-a – Nacionalne alijanse za lokalni ekonomski razvoj i Stalne konferencije gradova i opština. NALED je uspostavio praksu održavanja foruma – okruglih stolova koji okupljaju predstavnike privrede, republičkih i lokalnih vlasti, kao i predstavnike civilnog sektora radi razmatranja pitanja koja su od prevažnog interesa za privredni razvoj. Tako su se ovoga puta na skupu u Medija centru okupili predstavnici lokalnih samouprava, resornih ministarstava i državnih agencija, malih i velikih investitora, da pokušaju da nađu odgovor na pitanje da li je moguće izvršiti reformu finansiranja građevinskog zemljišta u cilju privlačenja investicija, a da pri tom lokalni budžeti ne budu ugroženi.

Naknada za uređenje građevinskog zemljišta ima važno mesto u strukturi prihoda lokalne samouprave i veliki značaj za finansiranje izgradnje komunalne infrastrukture, ali istovremeno često predstavlja prekomerno opterećenje za potencijalne investitore.

U uvodnom izlaganju, ministar za ekonomske odnose sa inostranstvom Milan Parivodić govorio je o neophodnoj restituciji građevinskog zemljišta kao preduslovu svake reforme u oblasti finansiranja građevinskog zemljišta. On je predstavio koncept zakona koji je Ministarstvo pripremlilo uz pomoć eksperata iz inostranstva po kome će u veoma kratkom roku, šest meseci nakon usvajanja Zakona, biti izvršena promena vlasništva na građevinskom zemljištu, tako da će u osnovi postojati dve osnovne kategorije zemljišta: javno, u vlasništvu države, odnosno lokalne samouprave i privatno zemljište u slobodnom prometu.

Aleksandra Damjanović-Petrović iz Ministarstva za kapitalne investicije najavila je neke od sledećih koraka države koji su neophodni da bi se odnosi u ovoj oblasti potpuno uredili, a to je najpre restitucija građevinskog zemljišta, zatim donošenje Zakona o imovini lokalne samouprave, a nakon toga i novog Zakona o građevinskom zemljištu. Ona

je dala i kratak osvrt na stanje u ovoj oblasti u opštinama u Srbiji danas, prema saznanjima Ministarstva za kapitalne investicije. Naglasila je pri tom da su Zakon o planiranju i izgradnji iz 2003. godine i Zakon o lokalnoj samoupravi dali jedinicama lokalne samouprave potpunu slobodu u utvrđivanju kriterijuma i visine kako naknade za uređenje tako i naknade za korišćenje građevinskog zemljišta.

Tanja Pavlović-Križanić iz Projekta pravne reforme MEGA/USAID programa predložila je nakon analize strukture naknade za uređenje neke moguće pravce za reformu, po kojima bi se nove lokacije teretile samo troškovima komunalnog opremanja, jer bi investitoru cenu korišćenja lokacije (takozvanu kapitalizovanu rentu) bilo moguće naplatiti kroz zakupninu zemljišta. Druga je mogućnost da se i u ovu oblast regulatorno umeša država uvođenjem ograničenja u Zakonu o finansiranju lokalne samouprave, odnosno utvrđivanjem maksimalnog iznosa naknade za uređenje, kako je već učinjeno u nekim susednim državama.

Na okruglom stolu moglo se čuti niz pozitivnih primera iz prakse lokalnih samouprava koje su odlučile da kroz stimulativne mere pokušaju da privuku nove investitore i to najpre smanjivanjem naknade za uređenje od nekoliko desetina procenata, pa čak i do potpuno besplatnog ustupanja lokacija. Neki od prisutnih investitora takođe su kao pozitivnu istakli saradnju koju su uspostavili sa organima lokalne samouprave prilikom otpočinjanja poslovanja na njihovoj teritoriji. ×

BIZNIS INKUBATORI

Epicentar znanja

Otvoren Poslovno-tehnološki inkubator tehničkih fakulteta Beograd uz podršku Organizacije za Evropsku bezbednost i saradnju, Grada Beograda i Vlade Izraela

Osnivači Poslovno-tehnološkog inkubatora tehničkih fakulteta Beograd su četiri tehnička fakulteta Univerziteta u Beogradu – Građevinski, Mašinski, Elektrotehnički i Tehnološko-metalurški fakultet – Opština Palilula i Inicijativa za demokratsku tranziciju.

Cilj uspostavljanja poslovno-tehnološkog inkubatora jeste stvaranje instrumenta za podršku mladim, tehnički obrazovanim ljudima da započnu i razviju sopstveni biznis i tako ostvare svoju ekonomsku egzistenciju i ostanu u zemlji. Istovremeno, to znači i stvaranje kritične mase obučanih mladih obrazovanih preduzetnika koji na duži rok mogu da stvore potpuno novo privredno jezgro grada. Osim toga, zahvaljujući ovom biznis-inkubatoru stvorice se uslovi za direktnu komercijalizaciju rezultata naučno-istraživačkog rada profesora i sarad-

nika fakulteta kroz osnivanje sopstvenih preduzeća, kao i uslovi za nastajanje novih MSP- u oblasti visokih tehnologija.

Vizija ovog projekta jeste formiranje kampusa tehničkih fakulteta kao zaokružene celine zasnovane na znanju (obrazovanje-istraživanje-privredni razvoj), koji bi bio epicentar razvoja privrede Grada Beograda. Na ova četiri

tehnička fakulteta godišnje diplomira oko 900 studenata, što je izuzetan potencijal za razvoj inkubatora.

“Uspostavljeno partnerstvo između opštine, fakulteta i nevladinog sektora predstavlja potreban temelj za budući razvoj i održivost inkubatora i razlikuje ovu inicijativu od drugih u Srbiji”, ističe Gordana Danilović-Grković, direktor inkubatora. “O posvećenosti osnivača govori i to što su fakulteti dodelili svoj poslovni prostor za potrebe inkubatora (409 + 1000 metara kvadratnih) u kampusu tehničkih fakulteta, čime se smanjuju početna ulaganja i racionalno vodi ceo program. Uz podršku OEBS-a u toku prošle godine urađena je Studija izvodljivosti za uspostavljanje inkubatora, započete su prve akcije sa studentima tehničkih fakulteta, potencijalnim preduzetnicima, i realizovani su prvi treninzi na temu ‘Kako započeti biznis’. Zahvaljući podršci USAID-a podignut je veb sajt inkubatora sa prvim onlajn konsalting uslugama (u sferi poslovnog planiranja, pomoći pri registraciji preduzeća, tehnološkom razvoju novih proizvoda i usluga... (www.bitf.co.yu)).” U organizaciji OEBS-a u svečanoj Sali Građevinskog fakulteta 17. aprila 2007. godine otvoren je Klub donatora inkubatora. ×

OPŠTINA I JAVNOST

Šta ima u toj Indiji!?

U svečanoj sali Skupštine Beograd promovisan je priručnik “Opština i javnost”, kao deo projekta “PRibližimo opštinu građanima” Centra modernih veština

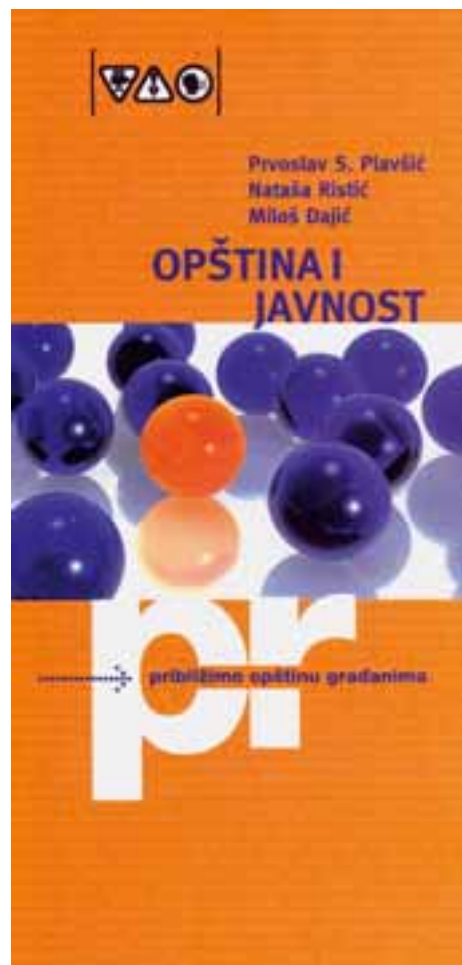
Priručnik “Opština i javnost” prva je specijalizovana publikacija namenjena lokalnim samoupravama i, osim glavnih teorijskih određenja, sadrži poglavlja o komunikaciji u krizi, internim odnosima s javnošću, odnosima sa medijima, organizaciji događaja, standardima poslovne komunikacije i osnovnim načelima protokola. Autori (Prvoslav S. Plavšić, Nataša Ristić i Miloš Đajić) su u priručnik uvrstili i modele analiza, planove događaja, rečnik pojmova i kalendar sa važnim datumima, a koncepcija priručnika podrazumeva i određenu interaktivnost.

Miloš Đajić, predsednik UO Centra modernih veština kaže da projekat traje već četiri godine. “Prvo smo uradili istraživanje a zatim i identifikovali ljude koje rade na polju odnosa s javnošću, i pozvali ih na seminare. PR menadžeri postoje u desetak opština, negde funkciju odnosa s javnošću preuzima protokol, a drugde tehnički sekretari ili načelnici uprava, odeljenja za informisanje.” Program seminara (održano 18) prilagođen je njihovim potre-

bama, a prema rečima predsednika UO CMV, 130 ljudi je prošlo tri nivoa seminara: događaji i odnosi sa medijima, kriza i veštine prezentacije. “Ono što mislim da je važna tema u priručniku jeste opština kao brend i poslovno ponašanje i protokol. Nastavićemo da radimo sa njima, tema sledećih seminara biće kampanje i protokol.” Prema njegovim rečima, sledeći korak je i osnivanje PR mreže onih koji se bave odnosima s javnošću u lokalnim samoupravama.

Miloš Đajić kaže da je napravljen veliki pomak u odnosima s javnošću lokalne samouprave, mnogo veći nego što je to slučaj sa centralnom vlašću, skupštinom, pa čak i predsednikom. Naveo je primer Indije i Pećinaca – za ove druge, koji imaju mnogo veći broj investicija po glavi stanovnika, šira javnost ne zna. “Bio sam letos u Banjaluci i tamo me svi pitaju šta ima u toj Indiji!”

Objavljivanje priručnika omogućila je Vestminsterska fondacija za demokratiju, a sve lokalne samouprave dobiće knjigu besplatno. ×

Srbija predsedava Savetu Evrope

Funkciju predsedavajućeg Savetu Evrope Republika Srbija će preuzeti od San Marina na 117. sednici Komiteta ministara, 10–11. maja 2007. godine u Strazburu i obavljaje je do novembra 2007, kada bi ovu dužnost trebalo da preuzme Slovačka

Savet Evrope (SE) je najstarija panevropska politička organizacija nastala 1949. godine u Strazburu, Francuska, sa ciljem sprečavanja sukoba na teritoriji Evrope. Prevažadni ciljevi Saveta Evrope su unapređenje stanja ljudskih prava, parlamentarne demokratije i vladavine prava i promocija zajedničkih vrednosti u Evropi. Jedna od osnovnih vrednosti je razvoj demokratije na lokalnom i regionalnom nivou. Sa izuzetkom Belorusije, članice SE-a su sve države Evrope (ukupno 46).

Državna zajednica SCG je 3. aprila 2003. godine postala punopravan član SE-a, i tom prilikom preuzela obaveze shodno punopravnom članstvu.

Komitet ministara Saveta Evrope (KMSE) najznačajniji je organ SE-a koji donosi odluke. Svaku državu članicu u Komitetu predstavlja ministar spoljnih poslova ili stalni diplomatski predstavnik u Strazburu, koji bi trebalo da bude član vlade dotične države. Komitet ministara je telo koje ravnopravno diskutuje o nacionalnim pristupima rešavanju problema evropskog društva, ali i kolektivni forum koji formuliše panevropske odgovore na pomenu te izazove. Kao takvo, ovo telo štiti osnovne vrednosti Saveta Evrope i nadzire njihovu primenu od strane država članica.

PRESEDAVANJE REPUBLIKE SRBIJE KOMITETOM MINISTARA: Predsedavanje ima veliki politički značaj, ali je istovremeno i veliki izazov i odgovornost, o čemu govore ukupan odnos, konkretna angažovanost i aktivnosti svih država članica SE-a, koje su funkciju predsedavajućeg KMSE-u prihvatile sa najvećim uvažavanjem, pristupajući joj kao glavnom spoljno-političkom prioritetu u datom trenutku. Predsedavanje KMSE-u se retira svakih šest meseci, pri čemu se na svakoj sednici predsedavajući menja po abecednom redu država članica.

Republika Srbija, samo četiri godine nakon prijema u Savet Evrope, preuzima predsedavanje Komitetu ministara, a time *de facto* i funkciju predsedavanja SE-u u celini. Funkciju predsedavajućeg Republika Srbija preuzeće od San Marina na 117. sednici Komiteta ministara, 10–

11. maja 2007. godine u Strazburu, i obavljaje je do novembra 2007. godine, kada bi ovu dužnost trebalo da preuzme Slovačka. Srbija preuzima predsedavanje dve godine nakon Varšavskog samita na kome su usvojeni izuzetno važni dokumenti – Varšavska deklaracija i Akcioni plan – te će sprovođenje varšavskih odluka biti u fokusu predsedavanja.

Predsedavanje Republike Srbije KMSE-u, kao i izbor prioriteta i pratećih aktivnosti, trebalo bi da bude u funkciji što veće afirmacije

Srbije kao demokratske, multietničke i multikonfesionalne evropske države, koja je ravnopravna i stabilna članica evropske zajednice naroda, a ujedno i ozbiljan kandidat za što skorije članstvo u evropskim i evroatlantskim integracijama. Pored potvrde na međunarodnom planu, predsedavanje KMSE-u je izuzetna prilika da se promovišu i potvrde evropske univerzalne vrednosti na unutrašnjem planu.

PRIPREME ZA PRESEDAVANJE: S obzirom na ogroman značaj koji predsedavanje ima za dobro pozicioniranje Srbije na međunarodnom planu, kao i za buduće članstvo u Evropskoj uniji, Vlada RS je ozbiljno pristupila planiranju sprovođenja ove funkcije i oformila Savet za pripremu i praćenje predsedavanja Srbije KMSE-u. Rad Saveta je usmeren na predlaganje mera i učestvovanje u koordinaciji rada nadležnih organa Srbije u pripremi, praćenju i realizaciji zadataka predsedavanja, kao i na predlaganje prioriteta predsedavanja. U radu Saveta učestvuju predstavnici svih nadležnih državnih organa, nevladinih organizacija i predstavnici Stalne konferencije gradova

i opština, kao nacionalne asocijacije gradova i opština u Srbiji.

Do sada su održana tri sastanka pomenutog Saveta, čiji je rezultat Predlog platforme za predsedavanje Srbije KMSE-u, koji se nalazi pred usvajanjem na sednici Vlade Srbije. Pomenuti Predlog, čiji je slogan "Jedna Evropa – naša Evropa", predstavlja smernice i osnovu za realizaciju predsedavanja, a između ostalog sadrži i prioritete predsedavanja:

- Dalje unapređenje osnovnih vrednosti Saveta Evrope: ljudskih prava, vladavine prava i demokratije – dalje jačanje mehanizama za sprovođenje i nadgledanje sprovođenja konvencija;
- Borba protiv organizovanog kriminala i zalaganje za jačanje sigurnosti, posebno u odnosu na terorizam i sve oblike eksploatacije;
- Izgradnja humanije Evrope – Za aktivniju participaciju svih građana: jačanje evropskog identiteta i jedinstva zasnovanog na osnovnim vrednostima našeg zajedničkog nasleđa i kulturne raznolikosti; izgradnja kapaciteta lokalnih zajednica i pojedinaca;
- Unapređivanje evropske perspektive kroz jačanje dobrosusedskih odnosa i primenu standarda i ciljeva Saveta Evrope u Jugoistočnoj Evropi.

Predstavnici SKGO-a su učestvovali u kreiranju predloga platforme, a posebno u kreiranju prioriteta – izgradnja kapaciteta lokalnih zajednica i pojedinaca. U okviru ovog prioriteta, Srbija će se tokom predsedavanja zalagati za: jačanje koncepta decentralizacije i institucionalnog dijaloga između vlasti na centralnom i lokalnom nivou; ostvarivanje izbalansiranog regionalnog razvoja; izgradnju kapaciteta lokalne samouprave i nacionalnih asocijacija lokalnih i regionalnih vlasti; razvoj, produbljivanje i intenziviranje prekogranične saradnje, kao jednog od važnih instrumenata unapređivanja dobrosusedskih odnosa; za pokretanje inicijative za sklapanje novih multilateralnih sporazuma o prekograničnoj saradnji, zasnovanih na postojećim sporazumima za Jugoistočnu Evropu; i konačno, za stvaranje novih partnerstava između regiona, gradova i opština, s posebnim naglaskom na saradnji u ekonomskoj i kulturnoj sferi.

Predstavnici Stalne konferencije gradova i opština će, kao član Saveta i kao asocijacija lokalnih vlasti koja zastupa interese i potrebe lokalne samouprave, pružati svu neophodnu podršku realizaciji predsedavanja Komitetu ministara Saveta Evrope. ×

Aleksandra Milić
Pravna savetnica SKGO

U susret IPA fondovima

Kako se pripremiti za novi ciklus korišćenja donatorskih sredstava Evropske unije i izbeći ponavljanje grešaka iz prethodnog perioda

Pridruživanje Evropskoj uniji jedan je od najznačajnijih ciljeva Republike Srbije, a to je istovremeno i njeno strateško opredeljenje za koje je postignut politički i socijalni konsenzus. S druge strane, Evropska unija je svojim donatorskim sredstvima u početku finansirala rešavanje hitnih pitanja, a kasnije se fokusirala na reformske procese, rekonstrukciju infrastrukture i otpočinjanje procesa evropskih integracija.

Evropska unija ne posustaje u bespovratnoj pomoći Srbiji iako znatno smanjuje budžet. Prema podacima Ministarstva za ekonomske odnose sa inostranstvom, u periodu 2000–2005. godine planirano je da Evropska unija dodeli Srbiji 5.202,59 miliona evra nepovratnih sredstava, a realizovano je samo 3.528,47

miliona evra. Razlika od nerealizovanih skoro dva miliona evra posledica je nedostatka pravih projekata.

U propisu Evropske unije predviđeno je da se od 2007. primeni novi finansijski instrument EU-a tzv. IPA fondovi za prepristupnu pomoć (Instrument of Preaccession Assistance). Izričito je navedeno da se od korisnika ovih sredstava očekuje da uvedu godišnje dopune trogodišnjih indikativnih razvojnih planova (*roll on* princip). Iznos koji je Republici Srbiji potreban u periodu 2007–2009. godine kao bespovratna pomoć je 1276 miliona dolara! U 2007. godini angažovalo bi se 466 miliona dolara, 2008. pomoć će iznositi 428 miliona dolara, a 2009. godine 382 miliona dolara.

U Ministarstvu za ekonomske odnose s

MAĐARSKA

Evroregionalni info-centar

U okviru projekta Evroregionalni informativni centar (ERIC), koji zajedno realizuju mađarska Evroregija Dunav–Kriš–Moriš–Tisa (DKMT) i Izvršno veće Vojvodine, organizovana je poseta Segedinu, Kečkemetu, Bekeščabu i Đulu u Mađarskoj, zajedno sa dvadesetak novinara iz Srbije. Sedište DKMT je u Segedinu i obuhvata tri županije u južnoj Mađarskoj, četiri županije u Rumuniji i Vojvodini – oko šest miliona stanovnika. Tokom petodnevog boravka, učesnici su razmotrili sve mogućnosti za prekograničnu saradnju. Posebno je bilo zanimljivo vrlo

otvoreno iznošenje činjenica o stanju u Mađarskoj posle tri godine ulaska u Evropsku uniju. Na skupu su učestvovali istaknuti novinari i političari iz vrha vlasti Mađarske i Evropske unije, i tom prilikom mogli su se čuti neobični podaci o stanju mnogih segmenata života u Mađarskoj.

Prema rečima domaćina, prvobitno ushićenje Evropom među stanovništvom je splasnulo – stari sistem se urušio, a novi nije zauzeo njegovo mesto. Sem autoputeva vrhunskog kvaliteta, teško je uočiti neki drugi znak da se nalazimo u zemlji članici Evropske unije. Ono što poražava jeste podatak da je otpušteno s posla oko 1,5 miliona ljudi, a sada nastupa faza otpuštanja zaposlenih u zdravstvu.

Uvode se evropske kvote u proizvodnji i uslugama, pa i cene rastu. Svaki uposleni stanovnik Mađarske je kreditno opterećen i do 60–70 odsto. Nevladin sektor skoro da i ne postoji. Državni mediji, ako nisu privatizovani, nalaze se na ivici egzistencije. Tradicionalna industrija i poljoprivreda su uništene. Mala i srednja preduzeća stagniraju, cene usluga, uključujući i zdravstvene, izuzetno su velike, a zarade su realno opale. Opšti je utisak da se Mađarska nije najbolje pripremila za ulazak u Evropsku uniju, što između ostalog važi i za Poljsku. Običan čovek u Mađarskoj danas živi bolje nego što se živelo pre dve, tri decenije ali se njegova očekivanja od ulaska u EU nisu ispunila.

Z.J.

inostranstvom formiran je Sektor za donacije i razvojnu pomoć, nadležnu za koordinaciju, praćenje i harmonizaciju donatorske pomoći. Urađen je međusektorski dokument, kojim je dat pregled dosadašnjih rezultata, i u skladu sa postojećim strateškim opredeljenjima i finansijskim projekcijama definisane su potrebe za međunarodnom podrškom u periodu 2007–2009. Dokument će biti korišćen kao instrument harmonizacije i uskladjivanja donatorske pomoći u skladu sa Pariskom deklaracijom, usvojenom na Forumu o efektivnosti pomoći u Parizu u martu 2005. godine od strane donatora i zemalja primalaca. Programi definisani ovim dokumentom biće osnova u procesu programiranja međunarodne pomoći u 2007 god. Predviđeno je da dokument bude revidiran na godišnjem nivou tako da obuhvati jednu dodatnu godinu, uključujući pri tom ostvareni napredak u reformama, obezbeđena sredstva za finansiranje definisanih prioritarnih projekata, kao i nove prioritarnne projekte / programe.

ŠTA EU OČEKUJE OD SRBIJE: Očekuje ispunjenje svih uslova sadržanih u njenoj politici pridruživanja i pristupanja, razrađenoj u Kopenhagenu a koja važi za zemlje istočne i srednje Evrope. Republika Srbija u tom smislu treba da teži vladavini prava, stabilnom demokratskom ustrojstvu, visokom standardu zaštite ljudskih i manjinskih prava, kao i tržišnoj ekonomiji, zakonodavstvu prilagođenom onom u Evropskoj uniji i efikasnoj javnoj upravi.

Od kada u Srbiji dolaze donatorska sredstva iz fondova EU-a, pokazalo se da neiskorišćenost planiranih sredstava dokazuje da nije bilo dovoljno dobrih i kvalitetnih projekata. I pored teškoća, pojavili su se mladi i obrazovani ljudi u nevladinim organizacijama, lokalnim samoupravama i naučnim institucijama, koji su ovladali veštinama neophodnim za izradu projekata po standardima i procedurama Evropske unije. Navodimo primer Sekretarijata Izvršnog veća Vojvodine koji koristi donatorske fondove za realizaciju svojih razvojnih projekata, u saradnji sa partnerima iz Mađarske.

Osim toga, monitoring timovi i timovi za pomoć u implementaciji projekata polako jačaju i uz pomoć eksperata iz Evropske unije, već značajno odgovaraju zadacima zbog kojih postoje. Problem čestih promena ljudi iz tih timova je evidentan, pa se to mora sprečiti kako bi se za te namene ostvario kvalitet ljudskih resursa u dužem periodu.

(NE)ODRŽIVOST PROJEKATA: Međutim, iako ima kvalitetnih projekata i vrednih ljudi, potpisnik ovih redova na osnovu ličnog

iskustva ocenjuje da je održivost realizovanih projekata skoro minimalna. Bez obzira na to što je projektom sve dobro planirano, implementatori (korisnici donatorskih sredstava) po završetku projekta i posle potrošenih donatorskih para ne nalaze načine da u cilju održivosti planirane aktivnosti realizuju. To umanjuje korist od realizovanih projekata i donatorskih sredstava i ne omogućava kontinuitet izrade razvojnih projekata.

Takođe, primetna pojava su i neodgovorni korisnici donatorskih sredstava, koji se prema donatorskim sredstvima ponašaju kao da su lična, ne uvažavaju proceduru EU-a, ne dozvoljavaju projektne aktivnosti ili ih usporavaju. Osim toga, pristup donatorskim sred-

stvima u prethodna tri meseca bio je nemoguć zbog toga što nije usvojen budžet Republike Srbije.

Drugi karakterističan primer jeste da implementator nije u stanju da obezbedi ni 10 odsto kofinansiranja niti 20 odsto od vrednosti projekta kao pozajmicu za završetak projekta (uplaćuje se 80 odsto sredstava od vrednosti donacije, a projekat se realizuje u celosti). Pozajmljena sredstva se vraćaju implementatoru posle izveštaja revizora.

Imajući u vidu da u zemljama Evropske unije korisnik donacije mora da obezbedi bar 50 odsto svojih sredstava a da 50 odsto vrednosti projekta dobija tek po uspešnoj realizaciji projekta, ovakvo ponašanje naših korisni-

ka donatorskih sredstava ukazuje na krajnju neozbiljnost i neodgovornost. Posledice mogu biti da takvi aplikanti u dužem periodu ne mogu računati na donatorska sredstva.

Veliki broj grantova za koje EU odobrava donatorska sredstva počiva na razmeni iskustava sa zemljama Evropske unije. To se, pre svega, odnosi na Exchange u okviru kojeg lokalne samouprave razmenjuju iskustva sa opštinama iz Evropske unije, i prekograničnu saradnju gde neprofitni sektor i budžetske ustanove realizuju projekte od interesa ljudi sa obe strane granice (Srbija-Mađarska, Srbija-Rumunija, Srbija-Bugarska).

Zoran Jovanović

“BELI ANĐEO 2007” ВЕЛИКА НАГРАДА ТУРИЗМА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

ТЕКСТ КОНКУРСА / КРИТЕРИЈУМИ ЗА ДОДЕЛУ ПРИЗНАЊА / УПУТСТВА ЗА ПРИЈАВЉИВАЊЕ / ONLINE ПРИЈАВА

Ministarstvo trgovine, turizma i usluga objavljuje
Konkurs za dodeljivanje

VELIKE NAGRADE TURIZMA REPUBLIKE SRBIJE “BELI ANĐEO” 2007.

Nagrada je priznanje za ostvarene poslovne rezultate turističke privrede Srbije i podrška pozicioniranju ostvarenih rezultata u turizmu u odnosu na ukupni privredni i društveni razvoj Srbije. Nagrada se dodeljuje godišnje, u cilju afirmacije ostvarenih poslovnih rezultata turističke privrede i podsticanja konkurentnog odživog razvoja turizma Srbije.

Svečanost dodele nagrada održaće se 27. septembra 2007. godine u okviru obeležavanja Svetskog dana turizma.

Kategorije nagrada su:

1. Nagrada za ostvarene rezultate u oblasti izvoza i otvaranje novih tržišta (pravna lica);
2. Nagrada za realizovane investicije u turizmu (pravna lica);
3. Nagrada za ostvarene rezultate u finansijskom poslovanju (pravna lica);
4. Nagrada za naručioce najkvalitetnijih planskih dokumenata iz oblasti prostornog planiranja u turizmu (programi razvoja, master planovi, prostorni i urbanistički planovi turističkih destinacija);
5. Nagrada za najuspešnije preduzetništvo u turizmu
 - a) fizička lica (pojedinci)
 - b) pravna lica (Nagrada za doprinos zaštiti životne sredine i održivom razvoju turizma – preduzetnici i pravna lica);
6. Nagrada za implementaciju novih tehnologija u turizmu (preduzetnici i pravna lica);
7. Nagrada za implementaciju novih tehnologija u turizmu (preduzetnici i pravna lica);

8. Nagrada za doprinos zaštiti životne sredine i održivom razvoju turizma (preduzetnici i pravna lica);
9. Nagrada za dostignuće u marketingu i promociji u turizmu (pravna lica);
10. Nagrada za najuspešniji menadžment turističke destinacije (upravljanje turističkim destinacijama);
11. Nagrada za promociju srpskog turizma u inostranstvu (strani državljani, javne ličnosti, publicisti, eksperti i organizacije);
12. Posebna nagrada za izuzetan doprinos u razvoju turizma (fizička lica).

Status kandidata za “Veliku nagradu turizma Srbije” imaju javni i privredni subjekti i pojedinci koji su svojim radom doprineli u Srbiji. Kandidaturu za nagradu mogu podneti zainteresovani, kako za sebe, tako i za odabrane kandidate za koje smatraju da ispunjavaju uslove za ovo priznanje.

Posebna dokumentacija za prijavu može se

preuzeti sa sajta Ministarstva trgovine, turizma i usluga www.minttu.sr.gov.yu, a kandidatura se dostavlja, u zatvorenoj kovrti, sa naznakom “Velika nagrada turizma Republike Srbije”, na adresu Ministarstva trgovine, turizma i usluga, ulica Nemanjina 22-26, 11000 Beograd.

Rok za dostavu kandidature je 1.jun 2007. godine. Sve dodatne informacije dostupne su na sajtu Ministarstva.

Kontakt osobe:

- Radmila Petrović, rpetkovic@minttu.sr.gov.yu, 011/363-13-19
- Ivana Avramov, ivana.avramov@minttu.sr.gov.yu, 011/361-66-25
- Danijela Vičentijević, d.vicentijevic@minttu.sr.gov.yu, 011/36-17-14
- Tamara Rašković, traskovic@yubc.net, 011/334-48-73

NAJVEĆI RADIJATOR NA SVETU

ČAČAK – Kompanija Cini instalirala je na centralnom gradskom trgu u Čačku radijator visok i širok šest metara, čime je konkurisala za Ginisovu knjigu rekorda. Vlasnik i direktor kompanije Slobodan Spasović rekao je da u njega može da “stane” oko 50 radijatora normalne veličine i da bi mogao da zagreje prostor od oko 1500 kvadrata. Radijator je instaliran i pušten u rad u okviru proslave 30 godina postojanja kompanije Cini. On je najavio četiri nova Cinijeva proizvoda, radijator od čelika, novi tip bojlera u kome se neće stvarati kamenac, mini kućne protiv požarne aparate za kuhinje i elektronske blokirače brava kao zaštitu od obijanja. U Ciniju je trenutno zaposleno 90 radnika od kojih su 22 sa visokom stručnom spremom.

BESPLATNA ŠKOLA KOMPJUTERA

ZEMUN – Za sve osnovce i srednjoškolce koji žele da nauče da rade na računaru, Opština Zemun organizovala je besplatnu školu kompjutera.

Sve je počelo tokom prošlog letnjeg raspusta pod motom “I LETO JE ZA UČENJE” kada su formirane tri grupe polaznika razvrstane po uzrastima. Krajem 2006. godine nastavu je pohađalo i 14 polaznika Dispanzera za bolesti pluća i antituberkuloznu zaštitu iz Zemuna, dok su posebnu grupu činili učenici Zemunske gimnazije. Za uspešno savladavanje gradiva iz MS Windows, XP, MS Office HP i Interneta svi polaznici dobijaju besplatne priručnike, a na kraju edukacije i sertifikate. Najbolji polaznik za prošlu godinu je od Opštine na dar dobio i kompjuter. Do sada je školu računara završilo oko 500 polaznika. Nastava se odvija u prostorijama MZ Batajnica, u objektu u Ulici Cara Dušana br. 57, a u projekat se uključila i OŠ “Lazar Savatić”.

NEGA STARIH I NEMOĆNIH

OBRENOVAC – Primer dobre prakse gradske opštine Obrenovac iz Programa javnih radova jeste projekat “Zdravstvena zaštita i nega starih, nemoćnih lica u stanju socijalne potrebe, bez adekvatne porodične podrške”. Republika Srbija je obezbedila finansijsku podršku, a opština finansijsku potporu i saradnju pri izvođenju i implementaciji ovog projekta.

U skladu sa projektom zaposleno je šest mladih žena koje rade na poslovima zdravstvene zaštite, nege i održavanja higijene starih, bolesnih i nemoćnih lica. Konačan cilj preduzimanja aktivnosti nije samo puko obezbeđivanje zdravstvene brige i nege, već pokušaj socijalne reintegracije i rehabilitacije jedne od najranjivijih populacionih grupa. Primer dobre prakse gradske opštine Obrenovac moguće je primeniti

i u drugim sredinama, a kvalitet, trajnost i održivost primenjenog rešenja unaprediće oblast pružanja usluga građanima. Program je završeno 15. decembra 2006. godine.

TITEL NA SAJMU TURIZMA

BUDIMPEŠTA – Na Međunarodnom sajmu turizma u Budimpešti, među 430 izlagača našla se i Turistička organizacija Opštine Titel. Titel zbog svog specifičnog geografskog položaja, istorijskog i kulturnog nasleđa, kao i prirodnih lepota (Titelskog brega i ušća triju reka – Dunav, Tisa, Begej) spada u veoma atraktivne destinacije. Turizam će se razvijati kroz: sportsko-rekreativni, lovno-ribolovni, kamping i edukativni turizam, i u cilju toga plasiran je novi promotivni materijal odštampan na četiri jezika (srpski, mađarski, nemački i engleski). Sa aspekta strateškog razvoja, turizmu je dat veliki značaj kako bi njegov razvoj doprineo opštinskom privrednom razvoju. Manifestaciju u Budimpešti je tokom četiri dana videlo oko 100.000 posetilaca, i ako samo deo njih poseti Titel, mogla bi to biti uspešna turistička sezona.

NEMA NESTAŠICE VODE

KRAGUJEVAC – Kragujevcu ne preta nestašica vode, a voda iz kragujevačkog vodovoda je potpuno ispravna, izjavio je direktor Vodovoda Obren Četković. On je najavio da će od 1. maja cene vode biti povećane za 7,5 odsto. Četković je na konferenciji za novinare rekao da je najveća akumulacija na jezeru Gruža popunjena sa 75 odsto i da je povećanje cena posledica usklađivanje cena vode sa ovogodišnjom predviđenom inflacijom, koja je procenjena na 7,5 odsto. Kubni metar vode će od 1. maja u Kragujevcu koštati 35,05 dinara, a Četković je apelovao da potrošači racionalno koriste vodu, istakavši da postojeće zalihe obezbeđuju uredno snabdevanje Kragujevčana za naredne dve godine.

STRATEŠKI RAZVOJ MEDVEDE

MEDVEĐA – U opštini tik uz administrativnu liniju s Kosovom predstavljen je plan razvoja do 2011, na kojem su sedam meseci radili predstavnici lokalne samouprave i međunarodne donatorske organizacije UNDP. Realizacijom ovog plana Medveđa bi za pet godina trebalo da postane moderna i razvijena opština. Medveđa je sada po razvijenosti na 111. mestu od 115 opština. Planom je predviđeno da strateški ciljevi budu razvoj poljoprivrede, turizma, nastavak izgradnje infrastrukture, očuvanje ekološki čiste sredine, poboljšanje obrazovanja i bolja socijalna i zdravstvena zaštita. “Ako uz pomoć Koordinacionog tela za jug Srbije i donatora ostvarimo samo 50 odsto plana, Medveđa će biti među najrazvijenijim opšti-

nama za nekoliko godina”, rekao je predsednik Opštine Slobodan Drašković. Planom su zadovoljni i Albanci koji žive na tom području. Prednosti Medveđe su u njenom geografskom položaju, turističkom potencijalu i prirodnom bogatstvu. Međutim, rizici koji mogu da uspore realizaciju plana su iseljavanje, politička nestabilnost, nezainteresovanost investitora i nepostojanje tržišta, ocenili su predstavnici UNDP-a. Strategija je štampana na srpskom, albanskom i engleskom jeziku.

LEAP I AGROTEJPI

APATIN – Predstavnici Agrotejpi konsulting O.D. iz Novog Sada gostovali su u Opštini Apatin i tom prilikom razgovaralo se o izradi Lokalnog ekološkog akcionog plana – LEAP, koji zahteva imenovanje ekspertske grupe za određivanje ključne tačke u oblasti zaštite životne sredine na celokupnoj teritoriji opštine Apatin. Predsednik Opštine dr Živorad Smiljanić naglasio je da je izrada Programa za ekološku zaštitu na celokupnom prostoru opštine uslov za izradu gotovo svih projekata vezanih za održivi razvoj i izgradnju kapitalnih objekata. Rekao je da su trenutno u toku pregovori sa jednom italijanskom firmom, koja je ponudila svoje finansijsko učešće za izradu projekta tipa LEAP, kao i za učešće na konkursima za ino-sredstva vezana za finansiranje koncepta razvoja eko-sela i za pokretanje u selima stakleničke i plasteničke proizvodnje, te izgradnje raznih farmi i proizvodnih pogona po principu manjih industrijskih parkova.

UGOVOR O IZGRADNJI LINIJE MULJA

SUBOTICA – Evropska agencija za razvoj (EAR) obezbedila je kao donaciju, umesto planirana dva miliona, više od 4,72 miliona evra za izgradnju linije mulja na budućem prečištaču otpadnih voda. Ugovor o projektovanju i izvođenju radova potpisali su direktor JKP-a Vodovod i kanalizacija Imre Čeke, izvršni direktor EAR-a Christos Goffas, kao i Rick Langereis, direktor sektora za ugovore firme DHV iz Holandije, koja će biti izvođač radova. Ističući da će ceo projekat izgradnje prečištača biti značajan poduhvat na očuvanju Paličkog jezera i razvoju turizma, gradonačelnik Geza Kučera izrazio je zadovoljstvo što je evropska zajednica obezbedila značajnu donaciju, što predstavlja znak poverenja EAR-a u subotičku lokalnu samoupravu. Christos Goffas je podsetio da je EU od 2001. do danas u Srbiji potpisala ugovore vredne više od milijarde evra, kao i da će svoju podršku nastaviti kroz susedske programe sa Mađarskom. Ukupna vrednost ovog projekta iznosi 17,67 miliona evra.

VREME

Copyright © 1997–2005 Vreme

PDF izdanje razvili: Saša Marković i Ivan Hrašovec

obrada: Marjana Hrašovec